

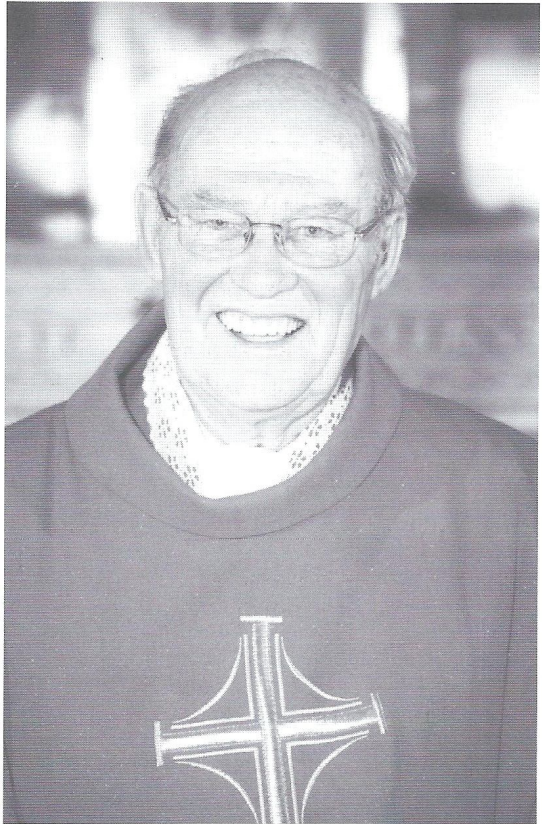
In gesprek met Pastor Jan Engels

Pas Hamelynck

Het gesprek van dit nummer staat in het teken van het 50-jarig priesterjubileum van pastor Jan Engels dat hij in juni hoopt te vieren.

Jan is geboren op 2 januari 1937 in Eindhoven in het stadsdeel Strijp. Het begin van zijn lagereschooltijd viel tijdens de oorlog. Wat hem daarover is bijgebleven is het frequent wisselen van locaties om de lessen te volgen. Een van die locaties was het paviljoen van het sportpark aan de Botenlaan. Op de lagere school waren zijn prestaties van dien aard dat hem werd geadviseerd naar het seminarie te gaan. Dat was in die tijd gebruikelijk. Een eventuele roeping kwam mogelijk daarna wel. Hij begon op het klein seminarie Beekvliet in Sint Michelsgestel. De internaten in die tijd waren plaatsen waar veel aan sport werd gedaan en waar het Spartaans aan toe ging.

Na het klein seminarie ging hij in 1956 naar het groot seminarie in Haaren. Op 16 juni 1962 werd Jan – samen met 22 andere jonge mannen – priester gewijd in de St Jan in 's Hertogenbosch. De wijding werd verricht door Mgr. Bekkers, geassisteerd door Mgr. Bluijssen. Jan is er trots op dat hij

Pastor Jan Engels. Foto Joost Duppen

door deze beide bisschoppen gewijd werd. Hij heeft ook altijd een sterke band gehad met het spirituele denken en de opvattingen van beiden. Een van de meest bekende cursussen was de latere Mgr. (Tiny) Muskens nu emeritus-bisschop van Breda. Inmiddels zijn er van die 22 priesters 8 overleden en zijn er 8 uitgetreden. Nog 7 zijn er priester.

Hij heeft ervaren dat van officiële zijde er weinig tot geen aandacht is voor uitgetreden priesters. Dit is tegenstelling tot de wijze waarop men daar in kloosterorders mee omgaat. Regelmatig komen de meeste nog levende cursussen bij elkaar en ze hebben een speciale band. Dit blijkt onder andere uit het feit dat Jan een dochter van een oud collega heeft mogen trouwen.

Direct na zijn wijding kreeg de nieuwe priester een benoeming als kapelaan in Someren Eind. Het werk in de parochie gaf hem veel voldoening. Vooral het werken met jeugd lag hem wel. Dat blijkt ook uit zijn latere activiteiten. In Someren-Eind hielp hij mee bij de totstandkoming van de blokhut voor de scouting. Hij maakte daar ook de strenge winter van 1964 mee. Hij weet zich nog te herin-

Pastor Jan Engels samen met pastor Theo van Rossum, pastor Bakker, pastor Kees Jongeneel en pastor Wim Holterman tijdens een eucharistieviering bij gelegenheid van de fusie van de parochies van Beek en van Donk. Geheel rechts Marinus van Horik.

neren dat hij in die winter in de kapel bij sluis 13 - waar een dependance van de parochie was gevestigd - een mis moest opdragen. Hij werd tijdens die dienst bijna bevangen door de kou. Als voorbereiding voor Kerstmis gingen de meeste gelovigen toen nog biechten. Het kwam voor dat de priesters van half drie tot negen uur in de biechtstoel zaten en dat in die kou!

In de loop van 1964 kreeg hij een benoeming in de parochie St. Michael in Beek en Donk, waar Pastoor A. v.d. Heuvel de scepter zwaaide. Jan werd daar de opvolger van Kees Koning van de paters Oblaten van Franciscus van Sales. Kees Koning (de latere activist tegen de kernkoppen) werd benoemd in Someren-Eind. De verhouding tussen Kees en de pastoor was op zijn zachtst gezegd niet optimaal. Ook in de parochie had hij uitgesproken voor- en tegenstanders.

Eind jaren 60 werd Jan benaderd door de leiding van de ITO (school voor individueel technisch onderwijs) in Helmond. Aanvankelijk voor het geven van 6 uur catechese. Dit groeide uit tot 24 lessen catechese en maatschappijleer. Door wijzigingen in de regelgeving was iedere school verplicht dat vak in het rooster op te nemen. Door deze functie binnen het schoolgebeuren kreeg Jan zijn eigen parochie binnen de school. Hij fungeerde daar als vertrouwenspersoon en intermediair bij geschillen. Jan werd in 1989 getroffen door een hartinfarct en stopte in 1991 met het werk in het onderwijs.

Door het vertrek van pastor Wim Holterman in 1991 kreeg hij, samen met Jan van Duijnhoven, de verantwoordelijkheid voor de parochie Beek en Donk. Inmiddels waren de parochies van Sint Michael en Sint. Leonardus in 1980 gefuseerd tot de parochie Beek en Donk.

In 1974 werd Jan benaderd door de architect Johan Rooijackers. Die bood hem een huisje aan in de Nassaustraat. Dit huis was vrijgekomen doordat Harrie Colen en zijn vrouw verhuisden. Het inkomen van Jan was door zijn functie in het onderwijs van dien aard dat hij zich een eigen woning kon veroorloven. Tot op dit moment woont Jan nog met veel genoegen aan de Nassaustraat.

Zoals al eerder gezegd was Jan ook in Beek en Donk actief met de jeugd. De oude pastorie - waar nu de drogisterij van Jo Ceelen is gevestigd - was jeugdhuis. Later werd dit jeugdhuis verplaatst naar de boerderij van Raaijmakers aan de Dr. Timmerslaan. Tal van activiteiten vonden er plaats: Jong Nederland was er gevestigd, het meisjes gilde, de bibliotheek, de rollerclub etc.

Op zondagmiddag was er dansen waarbij Ton van de Rijt een actieve rol speelde. Dit werk met de jeugd was ook de reden dat hij gevraagd werd om in Helmond les te gaan geven. Het werken met de jeugd werd later overgenomen door professionele jongerenwerkers. Al in 1965 werd Jan - als enthousiaste supporter van Sparta - door pastoor Morel gevraagd om hem op te volgen als geestelijk

adviseur. Van dat besluit heeft hij tot op de dag van vandaag geen spijt gehad. Dat blijkt wel uit het feit dat er niet gedoopt kon worden op de middag dat Sparta thuis moest voetballen. Hij werd aangesteld toen de legendarische Marinus van de Vorst voorzitter was. Natuurlijk was het behalen van het landskampioenschap het hoogtepunt. Als geestelijk adviseur had hij ook nogal eens te maken met moeilijke zaken zoals overlijden en problemen op het persoonlijke vlak. Je zou kunnen zeggen dat net zoals op school, hier ook een stukje parochie ontstond.

Na het vertrek van Jan van Duijnhoven kwam pastor Piet v. Heeswijk. Dit was een periode dat het parochiewerk door allerlei ontwikkelingen niet optimaal verliep. Na het vertrek kwam diaken Franklin de Coninck in 1997 de parochie versterken en werkte een aantal jaren samen met Jan.

In 2002 kreeg Jan het doktersadvies te stoppen met het geregelde werk in de parochie en stopte dan ook definitief. Het verzorgen van de diensten in De Regt werd nog enkele jaren voortgezet.

De benoemingen die daarna door het bisdom gedaan werden met pastores die de nieuwe richtlijnen strikt volgden gaf wrijving. Dit kwam tot uiting in een schrijven aan een 9 tal 'oude'betrokkenen die een brief ontvingen van de verantwoordelijke pastoor Seidel, waarin vermeld stond dat zonder voorafgaand overleg over de vorm en inhoud van de diensten de kerken in Beek en Donk aan hun niet meer ter beschikking gesteld zouden worden. Dit kwam bij alle betrokkenen hard aan. De verzorging van de diensten in De Regt werd enige tijd voortgezet door pastor Peter Hagenbeek, maar op dit moment worden er geen diensten verricht - tot grote spijt van de bewoners.

Door ziekte en vertrek van Pastoor Michael Deli in Aarle Rixtel werd in Aarle Rixtel een beroep gedaan op Jan Engels. Ruim twee jaar verzorgt Jan samen met pastor Hasselmans en diaken De Coninck daar de diensten.

Dat is ook de reden dat het 50 jarig priesterjubileum van Jan in Aarle Rixtel gevierd zal worden. Een speciaal feestcomité is daarvoor opgericht.

De ontwikkelingen in de kerk - ingezet door het 2e Vatikaans concilie - zijn door Jan aanvankelijk met veel belangstelling en vreugde ontvangen. Zeker door de invulling die daar, met name door Mgr. Bekkers in ons bisdom aan werd gegeven. Het was een bevrijding voor iedereen. Je mocht jezelf zijn. De kerk werd teruggegeven aan de mensen. Ieder werd geleerd zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen en voor zijn handelen een gewetensvolle afweging te maken. Een mooie tijd fijn om mee te maken. Je werd wel kwetsbaar, vele priesters traden uit en trouwden. Je moest je haast verdedigen wanneer je dat niet deed. Het democratisch denken binnen de kerk kwam op gang. Vooral het enthousiasme van velen

Het Katholieke Meisjes Gilde voor de oude pastorie op het Heuvelplein staat gereed voor een fietstocht.

was groot. Het democratisch denken bracht allerlei initiatieven naar voren. Veel vrijwilligers zetten hun schouders onder het parochiewerk. Jongeren- en kinderkoren ontstonden, gezinsvieringen werden gehouden, gespreksgroepen ontstonden,

Jammer dat rond 1985 onder invloed van de curie en de paus een groot aantal benoemingen werden gedaan om zo een halt toe te roepen aan de ontwikkelingen in de kerk. De angst dat de wereldkerk haar grip op de ontwikkelingen zou verliezen, was groot. De priesters die naast en tussen de gelovigen waren komen staan, werden weer op een voetstuk geplaatst. Het gevoel van samen delen werd teniet gedaan. De richtlijnen van bovenaf waren dat men zich moest gaan houden aan de oorspronkelijke teksten. Dat deze weinig aansluiten bij deze tijd is minder belangrijk.

Wij vragen Jan wat hij ziet als toekomst voor de kerk hier in Nederland. Jan antwoordt dat hij dat somber inziet, dat er waarschijnlijk kleinere groepen mensen zich verenigen rond een bepaalde interpretatie van de Bijbel. Jammer, want

het evangelie was voor velen een steun en richtlijn voor hun leven, maar de ruimte voor een eigen invulling wordt niet geboden.

Het standpunt dat Jan heeft is het volgende: als de kerk niet dient, dient ze nergens voor. Ik werd van deskundige van het geloof een medegelovige, daardoor werd ik meer mens. En daarom kan ik me niet vinden om weer op een zetel te moeten plaatsnemen.

Op 17 juni wordt in de kerk in Aarle Rixtel om 10.00 uur het jubileum gevierd met een plechtige heilige mis. Aansluitend wordt de jubilaris in congrescentrum De Couwenbergh een receptie aangeboden.

Jan hartelijk dank voor dit gesprek, en van harte proficiat.